

Twee pausen

In de bioscopen draait de film 'The two popes' van de Braziliaanse regisseur Fernando Meirelles. Een fascinerende film over de huidige paus Franciscus en zijn voorganger Benedictus. Als die laatste aan het einde van zijn pontificaat zijn krachten voelt afnemen, ontbiedt hij Franciscus en geeft aan in hem zijn opvolger te zien. Beiden bekennen daarna aan elkaar hun zonden. Franciscus zijn controversiële rol in de Argentijnse dictatuur. En Benedictus de kennis die hij had van kindermisbruik en dat hij daartegen niets heeft gedaan. Tot slot eten ze samen pizza in de sacristie en wagen zelfs een kort dansje bij het afscheid.

Pure fictie natuurlijk. Maar de werkelijkheid is altijd nog gekker dan een film kan bedenken. Recent was er namelijk heel wat te doen om beide pausen. Nota bene op de dag dat 'The two popes' in drie categorieën werd genomineerd voor een Oscar, verscheen een boek van kardinaal Robert Sarah en Benedictus. In het boek 7 pagina's tekst van Benedictus over het celibaat. De strekking is glashelder: onder alle omstandigheden moet de Rooms-Katholieke Kerk vasthouden aan het verplichte celibaat. En dat terwijl de huidige paus Franciscus net nadenkt over de vraag of de celibaatsregel in het Amazonegebied moet worden versoepeld omdat daar een enorm priestertekort is.

Bonje in Vaticaanstad was onvermijdelijk. Aanhangers van Franciscus vroegen zich luidkeels af waar Benedictus zich mee bemoeide. En de secretaris van Benedictus ontkende bij hoog en laag dat zijn baas wist dat zijn tekst in een boek van Sarah zou verschijnen. De achtergrond is natuurlijk dat niemand weet hoe dat moet, twee pausen. Altijd ging er een dood, en kwam er daarna een opvolger. Maar Benedictus leeft en Franciscus is nu paus. En de eerste had de laatste weliswaar beloofd hem niet voor de voeten te lopen, maar ondertussen lijkt toch net dat te gebeuren. Nee twee pausen, dat is terra incognita.

Twee dominees, dat is geen onbekend gebied. Want in tegenstelling tot pausen hoeft een predikant niet te overlijden om een opvolger te krijgen. Het komt dus regelmatig voor dat een predikant met emeritaat gaat, in zijn oude gemeente blijft wonen, en een opvolger aan het werk ziet gaan. Vaak gaat dat goed. Heel vaak. Want er zijn veel verstandige dominees.

Maar er zijn helaas ook uitzonderingen. We kennen bijna allemaal verhalen van predikanten die hun opvolger wel degelijk voor de voeten lopen. Hier een bezoekje, daar een uitvaart, soms zelfs een gesprekskring. Voor de opvolger vervelend, voor de gemeente verwarrend.

De 'Beroepscode en Gedragsregels' (vastgesteld door de generale synode april 2012) is er klip en klaar over. Regel C7: 'De predikant/kerkelijk werker neemt wanneer zijn/haar ambt of dienst in een gemeente is neergelegd, distantie in acht om diens

opvolger ruimte te geven.' Daar is geen woord Frans bij. Je bent niet onmisbaar. Als je verbintenis eindigt, eindigen ook je werkzaamheden. Je loopt je opvolger nooit voor de voeten. Glashelder. Daar hebben we geen film voor nodig. En ook geen paus. Laat staan twee pausen.